

Penny wise, pound foolish

Je kunt als beroepsorganisatie jarenlang bezig zijn met een echt win-windossier en dan tot de conclusie moeten komen dat er voor dit moment alleen sprake is van verliezers. Ik heb het over het centraal aandeelhoudersregister, in de wandelgangen kortweg CAHR genoemd.

POORTWACHTER

U weet dat de overheid ons al vele jaren, naast onze traditionele rol van hoeder van rechtszekerheid en leverancier van rechtsbescherming, ook die van poortwachter toevertrouwt. Hoewel, de laatste tijd kun je meer spreken van ons die rol 'aanrekenen'. Om die rol te kunnen vervullen, staan ons enkele instrumenten ten dienste. De eerste is de op ons rustende verplichting, op grond van de Wet op het notarisambt en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft), om een uitvoerig cliëntenonderzoek in te stellen. Daarnaast hebben we nog de mogelijkheid van dienstweigering in geval van een 'niet pluis'-overtuiging of -vermoeden.

FACILITATOR

Het notariaat vervult een belangrijke poortwachtersrol bij de oprichting van rechtspersonen en aandelenoverdrachten. Met het wegvallen van het preventief toezicht bij de oprichting van vennootschappen is het belang van de notariële poortwachtersrol alleen maar toegenomen. Recentelijk hebben we weer uit diverse – inmiddels bekende – hoeken mogen vernemen dat het notariaat zijn rol als poortwachter niet in alle gevallen even adequaat en doortastend zou vervullen. Men beweert zelfs dat notarissen bewust of verwijtbaar onbewust als facilitator meewerken aan zogenaamde faillissementsfraude, met name door aandelenoverdrachten. De KNB gaat binnenkort in gesprek met betrokken partijen over wat er precies speelt en over de wijze waarop toezichthouder, tuchtrechter en zo nodig strafrechter worden ingeschakeld om aan die praktijken van enkelen onder ons een halt toe te roepen.

MEER INSTRUMENTEN

Ik ben er nog steeds van overtuigd dat het overgrote deel van de beroepsgroep zijn rol van poortwachter vervult, met die restrictie dat wij voor die rol natuurlijk niet bijzonder zijn toegerust. Daar wringt voor mij ook de schoen.

Intern doen we er als beroepsorganisatie veel aan om notarissen ondersteuning te bieden in hun poortwachtersrol. We hebben – ook in samenwerking met toezichthouder Bureau Financieel Toezicht – leidraden, handleidingen en checklists opgesteld en verzorgen met regelmaat publicaties op NotarisNet en in dit magazine. Maar dat is niet genoeg. Ik pleit voor meer instrumenten voor het notariaat om zijn poortwachtersrol goed, zeg maar *béter*, te kunnen waarmaken. Ik denk daarbij aan toetsing aan het RADAR-systeem van de Dienst Justis. We zijn daarover met hen in gesprek. Verder is natuurlijk ook de mogelijkheid van inzage op cliënt/natuurlijke persoon in het handelsregister een mooi middel om betrokkenheid van de cliënt bij andere rechtspersonen en faillissementen zichtbaar te maken. Als KNB hebben we het ministerie van Economische Zaken gevraagd deze inzagemogelijkheid op te nemen in het wetsvoorstel over de wijziging van de Handelsregisterwet, dat nog moet worden ingediend. Ook hebben wij gepleit voor de invoering van een civielrechtelijk bestuursverbod, welk wetsvoorstel nu in behandeling is bij de Eerste Kamer.

PRIORITEITEN

Helaas is het allermooiste instrument dat we in dit kader zouden kunnen inzetten, het CAHR, onlangs door de ministers van Financiën, Economische Zaken en Veiligheid en Justitie 'on hold' gezet. Dit vanwege de druk vanuit Europa om uiterlijk op 26 juni 2017 een UBO-register te hebben ingesteld. Hoewel we hebben aangeboden het CAHR bij de KNB onder te brengen tegen een prijs binnen de oorspronkelijk gestelde ruimte en in het verlengde van de succesvolle migratie, zoals we die bij het Centraal Digitaal Repertorium hebben doorgevoerd, hebben de ministers voor nu anders besloten. Gelijktijdige ontwikkeling van een UBO-register en CAHR leidt tot knelpunten in de uitvoerbaarheid en betaalbaarheid, zo schrijven de ministers. En zie, dan blijkt het uiteindelijk, ondanks alle mooie woorden over preventie en fraudebestrijding, weer te gaan over prioriteiten en het inzetten van de benodigde middelen.

KLAPPERTJESPISTOOL

Zo staat de poortwachter dan weer alleen met zijn *nagenoeg lege holster*. Een slecht uitgeruste poortwachter is niet opgewassen tegen de steeds professioneler en sluwere acterende criminelen. Dat kun je die slecht bewapende poortwachter niet aanrekenen. Een agent met een klappertjespistool schiet ook geen deuk in een pakje boter. ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB